

Rapportage voor
het bondsbestuur van de
KNVB
inzake
forensisch accountantsonderzoek naar
Stichting Kandidatuur WK 2018

INHOUDSOPGAVE

Managementsamenvatting.....	2
Leeswijzer	4
1 Aanleiding	6
2 Opdrachtformulering	7
3 Verantwoording.....	8
4 Bevindingen.....	9
4.1 Achtergronden	9
4.1.1 Oprichting, bestuur en management van de stichting	9
4.1.2 Beltomundial	10
4.1.3 Afspraken over de kosten	11
4.2 (Uitgaande) geldstromen van de stichting.....	12
4.2.1 Directe of indirecte betalingen aan Diallo, Karembeu en Schasny	12
4.2.2 De grondslag voor betalingen ad totaal € 240.000 door de stichting aan de KBVB	13
4.2.3 De geleverde prestaties samenhangende met de betalingen ad totaal € 240.000 .	15
4.3 De betalingen ad totaal € 240.000 en van toepassing zijnde FIFA reglementen .	20
4.3.1 De inhoud van de lobbynotitie	20
4.3.2 De toepasselijke FIFA reglementen	21
4.3.3 De betalingen ad totaal € 240.000 afgezet tegen de FIFA reglementen.....	23

Bijlagen

1. Terbeschikkingstaande bescheiden en verrichte werkzaamheden

Managementsamenvatting

01. In opdracht van het bondsbestuur van de KNVB hebben wij onderzoek verricht naar de (uitgaande) geldstromen van de Stichting Kandidatuur WK 2018 teneinde vast te stellen of en zo ja, in welke omvang direct dan wel indirect betalingen hebben plaatsgevonden aan de heren Diallo, Karembeu en Schasny en indien zulks het geval is drie additionele vragen te beantwoorden. Deze drie vragen zien op de grondslagen van de (eventuele) betalingen, de daarvoor geleverde prestaties en de vraag of deze betalingen al dan niet in overeenstemming zijn met de toepasselijke FIFA reglementen van dat moment.
02. De stichting is begin 2009 opgericht en kende een bestuur bestaande uit acht personen zijnde vertegenwoordigers van de KBVB en de KNVB, waaronder directeur Been, de co-voorzitters De Keersmaecker en Van Praag en de co-penningmeesters Landsheere en Bouwer waarmee wij interviews hebben gehouden. De ons terbeschikkingstaande bescheiden betreffen met name de boekhouding van de stichting, fysieke bescheiden zoals opgenomen in archiefdozen beschikbaar gesteld door de KNVB en door geïnterviewden gevraagd en ongevraagd terbeschikkinggestelde bescheiden.
03. Op grond van de analyse van de (uitgaande) geldstromen van de stichting hebben wij vastgesteld dat de stichting geen directe betalingen heeft verricht aan Diallo, Karembeu en Schasny. Onze analyse van de (uitgaande) geldstromen van de stichting heeft niet geleid tot aanwijzingen dat de stichting indirect betalingen heeft verricht aan Diallo, Karembeu en Schasny, dit met uitzondering van betalingen ad totaal € 240.000. Hierover het volgende.
04. De stichting heeft totaal € 240.000 betaald aan de KBVB op basis van facturen waarvan de omschrijving verwijst naar de bestuursvergadering van 3 november 2009; tijdens deze vergadering is besloten om kosten van adviseurs voor het Belgische lobbyteam van de Bid op te nemen in de begroting van de stichting. Het besluit is gebaseerd op een lobbynotitie waarin sprake is van ‘Lonen’ voor Schasny ad € 49.000, voor Karembeu ad € 180.000 en voor Diallo ad € 10.000; het totaalbedrag van € 239.000 is ‘afgemaakt’ op € 240.000.
05. De Keersmaecker, voorzitter van de KBVB, heeft aangegeven dat het door de KBVB in totaal ontvangen bedrag ad € 240.000 daarna (in meerdere termijnen) door de KBVB is betaald aan (de Belgische vereniging) Beltomundial.

06. De boekhouding van Beltomundial maakt geen onderdeel uit van de ons terbeschikkingstaande bescheiden. Zowel De Keersmaecker, Landsheere als Courtois, voorzitter, penningmeester respectievelijk secretaris van Beltomundial, hebben aangegeven dat Schasny en Karembeu betaald zijn vanuit Beltomundial.
07. Uit interviews en ons terbeschikkingstaande bescheiden volgt dat
  - Schasny van begin januari 2008 tot eind januari 2011 een arbeidsovereenkomst had met Beltomundial en naast werkzaamheden van meer algemene aard ook lobbywerkzaamheden heeft verricht;
  - Karembeu middels zijn agent United Players een overeenkomst had met Beltomundial en lobbywerkzaamheden heeft verricht.
08. Op grond van de interviews en de ons terbeschikkingstaande bescheiden is ons niet gebleken dat Diallo betalingen heeft ontvangen van Beltomundial. De Keersmaecker heeft tegenover ons verklaard dat in de lobbynotitie bepaalde bedragen zijn genoemd, 'omdat men dacht dat dat voldoende zou moeten zijn om de kosten te dekken' en het er kortgezegd op neerkomt dat het bedrag ad € 10.000 'deel uitmaakt van de opstelling om tot een bepaald bedrag te komen.'
09. Wij merken op dat Diallo en Karembeu niet gereageerd hebben op onze uitnodiging voor een interview en Schasny niet is ingegaan op onze uitnodiging voor een interview.
10. Op grond van de door ons verrichte werkzaamheden en terbeschikkingstaande bescheiden is ons niet gebleken dat Diallo, Karembeu en/of Schasny giften in geld hebben aangeboden aan leden van het Executive Committee van de FIFA; ons is dan ook niet gebleken van overtreding van de FIFA reglementen.

Leeswijzer

11. Dit is het rapport naar aanleiding van het forensisch accountantsonderzoek dat is verricht in opdracht van het bondsbestuur van de KNVB. Het onderzoek heeft zich gericht op de (uitgaande) geldstromen van de Stichting Kandidatuur WK 2018 teneinde vast te stellen of en zo ja, in welke omvang direct dan wel indirect betalingen hebben plaatsgevonden aan de heren Diallo, Karembeu en Schasny en indien zulks het geval is drie additionele vragen te beantwoorden. Deze drie vragen zien op de grondslagen van de (eventuele) betalingen, de daarvoor geleverde prestaties en de vraag of deze betalingen al dan niet in overeenstemming zijn met de toepasselijke FIFA reglementen van dat moment.
12. In de hoofdstukken 1, 2 en 3 gaan wij in op de aanleiding van het onderzoek, de opdrachtformulering respectievelijk de verantwoording van ons onderzoek. De bevindingen zijn weergegeven in hoofdstuk 4.
13. In de eerste paragraaf van hoofdstuk 4 gaan wij in op de achtergronden van de stichting, de in België opgerichte vereniging zonder winstoogmerk, genaamd Beltomundial, en de door Beltomundial aangegane verplichtingen en de kosten van de stichting.
14. In paragraaf 4.2 komen de bevindingen naar aanleiding van de analyse van de (uitgaande) geldstromen van de stichting aan de orde. In de laatste paragraaf van hoofdstuk 4 gaan wij in op de vraag of deze betalingen in overeenstemming zijn met de toepasselijke FIFA reglementen van dat moment.
15. Bij dit rapport is één bijlage gevoegd die een onlosmakelijk onderdeel van dit rapport vormt.
16. In dit rapport worden passages uit documenten en interviewverslagen weergegeven; redactioneel commentaar van de kant van Intégis is in de tekst als volgt tussen rechte haken weergegeven: [Intégis: ...]. Daar waar in citaten sprake is van spel- en/of taalfouten wordt de lezer daarop geattendeerd door middel van het tussen rechte haken geplaatste sic: [sic]; aldus wordt de lezer er op geattendeerd dat deze spel- en/of taalfouten onderdeel uitmaken van het oorspronkelijke citaat.

17. In verband met de leesbaarheid van dit rapport zijn in het rapport alleen de achternamen van personen vermeld en zijn beleefdheids- en functieaanduidingen alsmede titels achterwege gelaten¹.

---

¹ In bijlage 1 zijn onder het kopje 'interviews' de initialen, beleefdheids- en in casu relevante functieaanduidingen weergegeven.

1 Aanleiding

18. De aanleiding van het onderzoek kan op basis van de door u verstrekte informatie als volgt worden samengevat.
19. In de periode 2009-2011 hebben de KNVB en de Koninklijke Belgische Voetbalbond ('KBVB') via een gezamenlijke kandidatuur geparticipeerd in het selectieproces voor de organisatie van het WK-voetbal in 2018. Hiertoe is vanuit het bestuur van de KNVB en het bestuur van de KBVB een stichting opgericht, te weten de Stichting Kandidatuur WK 2018 ('de stichting').
20. Tot het moment van formalisering van het gezamenlijke bid was sprake van een voorperiode van waaruit bepaalde activiteiten, kosten en opbrengsten in de gezamenlijke kandidatuur (lees: de stichting) zijn ingebracht.
21. In december 2015 is in de media een bericht verschenen waarin is vermeld dat sprake zou zijn van betaling door het Nederlands-Belgische biedingsteam aan de heer Diallo. Deze betaling zou hebben plaatsgevonden door tussenkomst van Beltomundial, een in België opgerichte vereniging zonder winstoogmerk die ten doel had het Nederlands-Belgische bid vorm te geven, aldus het mediabericht.
22. Naar aanleiding van de berichtgeving is door de KNVB een intern onderzoek uitgevoerd met gebruikmaking van de terbeschikkingstaande administratie van de stichting, waaronder notulen en bankafschriften. Uit het intern onderzoek volgt dat de stichting een of meerdere bedragen heeft betaald aan de KBVB die vermoedelijk te relateren zijn aan betalingen aan Diallo, Karembeu en Schasny; genoemde personen zouden lid zijn geweest van het Belgische lobbyteam.
23. Het bestuur van de KNVB heeft in december 2015 besloten dat, ongeacht (de bevindingen naar aanleiding van) het verrichte intern onderzoek, een onafhankelijk extern onderzoek diende plaats te vinden.

2 Opdrachtformulering

24. Wij zijn de volgende opdrachtformulering overeengekomen die is vastgelegd in een door de heer drs. H.H.H. Wieleman RA namens het bestuur van de KNVB, geaccordeerd onderzoeksvoorstel:

Integis BV verricht een onderzoek naar de (uitgaande) geldstromen van de Stichting Kandidatuur WK 2018 teneinde vast te stellen of en zo ja, in welke omvang direct dan wel indirect betalingen hebben plaatsgevonden aan de heren Diallo, Karembou en Schasny en indien zulks het geval is de navolgende vragen te beantwoorden:

- *wat zijn de grondslagen (in de vorm van bijvoorbeeld besluiten, facturen en overeenkomsten) van deze betalingen?*
  - *welke producten en/of diensten zijn geleverd op grond waarvan betalingen hebben plaatsgevonden?*
  - *zijn deze betalingen in overeenstemming met de van toepassing zijnde wet- en regelgeving, specifiek de toepasselijke FIFA reglementen van dat moment?*
25. Het onderzoek heeft betrekking gehad op de periode vanaf oprichting van de stichting tot het moment dat de stichting is opgehouden te bestaan.

3 Verantwoording

27. In bijlage 1 is een overzicht opgenomen van de ons terbeschikkingstaande bescheiden en de door ons verrichte werkzaamheden. De door ons verrichte werkzaamheden hebben samengevat bestaan uit:
- Het inventariseren en analyseren van beschikbare bescheiden en gegevens;
  - Het verrichten van onderzoek in openbare bronnen;
  - Het houden van interviews;
  - Het toepassen van wederhoor.
28. Wij merken op dat de ons terbeschikkingstaande bescheiden niet volledig zijn geweest. Wij verwijzen naar bijlage 1 voor een nadere toelichting.
29. In bijlage 1 is ook weergegeven welke personen wij hebben uitgenodigd voor een interview en welke personen wij hebben uitgenodigd om kennis te nemen van de voor hen relevante delen van het concept van dit rapport met het verzoek de juistheid en volledigheid van de vermelde feiten en omstandigheden te becommentariëren.
30. Niet alle personen zijn ingegaan op onze uitnodiging voor een interview. Het principe van hoor heeft dan ook niet (in volle omvang) haar beslag kunnen krijgen; wij zijn aldus mogelijkwijs niet bekend met alle relevante feiten. Nadrukkelijk wijzen wij erop dat de in dit rapport opgenomen bevindingen en verwijzingen naar natuurlijke personen en rechtspersonen gelezen moeten worden in samenhang hiermee.
31. Wij hebben onze werkzaamheden verricht met inachtneming van de relevante voorschriften en bepalingen zoals opgenomen in de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA) van de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA)².
32. Wij hebben u reeds toestemming verleend onze rapportage desgewenst openbaar te maken.

² Op grond van vaktechnische redenen zijn wij gehouden u verder navolgende mee te delen. De aard van de hierboven beschreven uitgevoerde werkzaamheden houdt in dat op het genoemde cijfermateriaal geen controle- of beoordelingsopdracht is uitgevoerd. Dit impliceert dat aan onze rapportage geen zekerheid omtrent de getrouwheid van financiële informatie, anders dan ter zake van de aspecten zoals door ons onderzocht en waarover dienovereenkomstig door ons wordt gerapporteerd, kan worden ontleend.

4 Bevindingen

4.1 Achtergronden

4.1.1 Oprichting, bestuur en management van de stichting

33. De stichting is opgericht op 26 februari 2009 met als doel ‘het promoten van de voetbalsport’ door het organiseren van ‘een internationaal toernooi in België en Nederland onder auspiciën van de FIFA’.
34. Met datum 25 mei 2009 hebben De Keersmaecker namens de KBVB en Van Praag namens de KNVB een overeenkomst gesloten waarin onder meer is vermeld dat de KBVB en de KNVB zijn overeengekomen dat zij gezamenlijk een bieding zullen uitbrengen bij de FIFA voor de organisatie van het WK voetbal in Nederland en België in 2018 of 2022 (**‘de Bid’**).
35. De stichting kende een bestuur bestaande uit acht personen zijnde vertegenwoordigers van de KBVB en de KNVB³, waaronder directeur Been, de (co-)voorzitters De Keersmaecker en Van Praag en de (co-)penningmeesters Landsheere en Bouwer.
36. De stichting trad naar buiten onder de naam ‘The HollandBelgium Bid’ en hield kantoor in Eindhoven, waar directeur Been werd ondersteund door een managementteam (in correspondentie ook wel aangeduid als board of directors).
37. Op 2 december 2010 besloten 22 leden⁴ van het Executive Committee (**‘ExCo’**) van de FIFA om Rusland in 2018 en Qatar in 2022 als organisator van het WK aan te wijzen. In de periode daarna is het kantoor van de stichting in Eindhoven ontmanteld en zijn de activiteiten van de stichting beëindigd.
38. Volgens gegevens uit het Handelsregister is de stichting op 2 september 2013 ontbonden en is de KNVB als bewaarder van de boeken en bescheiden aangemerkt.

³ Het bestuur van de stichting bestaat volgens de statuten uit vier bestuursleden A en vier bestuursleden B. Twee bestuursleden A zijn qualitate qua de bondsvoorzitter en secretaris-generaal van de KBVB en de andere twee bestuursleden A zijn vertegenwoordigers van de KBVB; twee bestuursleden B zijn qualitate qua de bondsvoorzitter en secretaris-generaal van de KNVB en de andere twee bestuursleden B zijn vertegenwoordigers van de KNVB.

⁴ In november 2010 maakte de ethische commissie van de FIFA bekend dat de ExCo-leden Temarii (Tahiti) en Adamu (Nigeria) zijn geschorst, hetgeen betekende dat op 2 december 2010 in totaal 22, en niet de oorspronkelijke 24, leden van het ExCo hebben gestemd.

4.1.2 *Beltomundial*

39. Voorafgaande aan de oprichting van de stichting waren al eerder activiteiten ontplooid ten behoeve van, kort gesteld, het uitbrengen van een bid voor de organisatie van het WK voetbal in 2018. Daarover het volgende.
40. Medio 2007 heeft een bijeenkomst van vertegenwoordigers van de KBVB en de KNVB plaatsgevonden en is volgens het verslag van die bijeenkomst afgesproken om ‘tot een nader te bepalen datum’ gescheiden op te trekken.
41. In België is eind 2007 een vereniging genaamd Beltomundial opgericht, die bij oprichting⁵ tot doel had ‘het promoten van het kandidaatsdossier voor België als organisator, alleen of in samenwerking met de Nederlandse en Luxemburgse Federaties, van het Wereldkampioenschap 2018’.
42. Bij de oprichting van Beltomundial zijn volgens de statuten De Keersmaecker en Landsheere aangesteld als voorzitter respectievelijk penningmeester en is Courtois als secretaris aangesteld. Courtois was verantwoordelijk voor de operationele gang van zaken bij Beltomundial, zo heeft De Keersmaecker ons aangeven. In de beantwoording van onze schriftelijke vragen heeft Courtois aangegeven dat hij de bedrijfsvoering verzorgde om de steun van de Belgische politieke en zakelijke entiteiten te verkrijgen⁶.
43. In notulen van een overleg tussen Been, Smorenburg en Courtois op 9 mei 2008 is vermeld dat Courtois heeft aangegeven dat Beltomundial ‘enkel en alleen in België actief is en zodra de gezamenlijke stichting is opgericht “slapend” zal worden.’
44. In notulen van een vergadering van vertegenwoordigers van de KBVB en KNVB van 27 oktober 2008 is vermeld dat ‘pas vanaf 1 januari 2009 – als de stichting is opgezet- [...] alle kosten door de gezamenlijke stichting worden betaald.’ Dit is later in een overeenkomst d.d. 25 mei 2009 nogmaals vastgelegd.

⁵ Statuten vzw (vereniging zonder winstoogmerk, naar Belgisch recht) Beltomundial, neergelegd ter griffie van de Rechtbank van Koophandel te Antwerpen 13 december 2007, Bijlagen bij het Belgisch Staatsblad 21 december 2007. Beltomundial was bij oprichting gevestigd in Antwerpen; op 27 juli 2010 is de zetel van Beltomundial verplaatst van de Grote Markt te Antwerpen naar het vestigingsadres van de KBVB te Brussel.

⁶ Courtois heeft op onze vraag welke activiteiten hij verrichtte binnen Beltomundial geantwoord : ‘J’en assurais la direction opérationnelle pour obtenir le soutien des entités politiques et commerciales belges’.

4.1.3 *Afspraken over de kosten*

45. Uit de ons terbeschikkingstaande bescheiden en de interviews volgt dat in de periode vanaf de oprichting van de stichting (februari 2009) tot begin november 2009 discussies hebben plaatsgevonden over onder meer de vragen hoe om te gaan met de kosten van de stichting en de door Beltomundial reeds aangegane verplichtingen, waaronder verplichtingen in samenhang met sponsors die zich reeds hadden verbonden aan Beltomundial.
46. In voornoemde overeenkomst d.d. 25 mei 2009 is met betrekking tot de kosten van de stichting onder meer vermeld dat de KBVB en de KNVB ieder (om niet) drie medewerkers aan de stichting beschikbaar stellen en dat de kosten van overig personeel voor rekening komen van de stichting. Ook is vastgelegd dat de delegatie bij internationaal lobbywerk wordt bepaald door de stichting en ‘mocht de KBVB en/of de KNVB vinden dat er meer delegatieleden betrokken moeten worden, de extra kosten daarvan ten laste komen van de betreffende bond’.
47. De overeenkomst volgt op een bestuursvergadering⁷ d.d. 7 april 2009 tijdens welke vergadering volgens de notulen is gesproken over de ‘kosten/baten Beltomundial’; onder meer is besloten dat een overzicht van uitgaven en aangegane verplichtingen wordt gemaakt.
48. Uit ons terbeschikkingstaande bescheiden en de interviews volgt dat, ondanks herhaalde afspraken en verzoeken daartoe, de KNVB-vertegenwoordiging van het bestuur, de directie en het managementteam van de stichting geen inzicht heeft gehad in de kosten en de financiële administratie van Beltomundial.
49. Samenhangende met het uitblijven van inzage in kosten en aangegane verplichtingen, is ook discussie geweest over de rol van Courtois en door Beltomundial verrichte commerciële activiteiten die haaks stonden op de afspraak dat, volgens de overeenkomst d.d. 25 mei 2009, de stichting exclusief verantwoordelijk zal zijn voor de commerciële activiteiten en de communicatie over de Bid.

⁷ Volgens de notulen is Van Praag niet bij de bestuursvergadering van 7 april 2009 aanwezig geweest.

50. Zowel in ons terbeschikkingstaande bescheiden als in interviews is dit geduid als een onwerkbare situatie (of woorden van gelijke strekking), die uiteindelijk heeft geleid tot afspraken die zijn gemaakt in een bestuursvergadering op 3 november 2009.
51. Onderdeel van de afspraken die in november 2009 zijn gemaakt, was dat Courtois geen betrokkenheid meer zou hebben bij de activiteiten van de stichting en de stichting de enige partij zou zijn die activiteiten ontplooit voor (de promotie van) de Bid. De afspraken zijn vastgelegd in een brief van 5 november 2009 die, zo kan worden gesteld, het sluitstuk vormt van het compromis dat is gesloten om de problemen op te lossen.
52. In de brief van 5 november 2009 zijn ook gemaakte afspraken over facturering van een bedrag ad € 240.000 door de KBVB aan de stichting opgenomen. Dit komt in de volgende paragrafen nader aan de orde.

4.2 (Uitgaande) geldstromen van de stichting

4.2.1 Directe of indirecte betalingen aan Diallo, Karembeu en Schasny

53. Zoals nader beschreven in bijlage 1 hebben wij de (uitgaande) geldstromen van de stichting geanalyseerd.
54. Wij hebben vastgesteld dat de stichting geen directe betalingen heeft verricht aan Diallo, Karembeu en Schasny.
55. Onze analyse van de (uitgaande) geldstromen van de stichting heeft niet geleid tot aanwijzingen dat de stichting indirect betalingen heeft verricht aan Diallo, Karembeu en Schasny, dit met uitzondering van betalingen ad totaal € 240.000⁸. In dit kader hebben wij vastgesteld dat de stichting vermeld bedrag heeft betaald aan de KBVB op basis van facturen waarvan de omschrijving aanwijzingen oplevert dat indirect betalingen hebben plaatsgevonden aan Diallo, Karembeu en Schasny.
56. In de volgende paragrafen gaan wij in op:
  - de grondslag van de betalingen ad totaal € 240.000 (paragraaf 4.2.2) en
  - de geleverde prestaties samenhangende met de betalingen ad totaal € 240.000 (paragraaf 4.2.3).

⁸ In het vervolg van dit rapport vermelden wij 'betalingen ad totaal € 240.000' of vermeldingen van gelijke strekking, waarbij wij opmerken dat dit bedrag door de stichting deels door middel van een verrekening is betaald aan de KBVB.

4.2.2 *De grondslag voor betalingen ad totaal € 240.000 door de stichting aan de KBVB*

57. De stichting heeft totaal € 240.000 betaald aan de KBVB op basis van facturen waarvan de omschrijving verwijst naar de bestuursvergadering van 3 november 2009; tijdens deze vergadering is besloten om kosten van adviseurs voor het Belgische lobbyteam van de Bid op te nemen in de begroting van de stichting. Daarover het volgende.
58. Op 13 oktober 2009 stuurt Schasny per e-mail aan Been⁹ een notitie met kenmerk ‘0911009-MSY-2018/2022 Lobby’ (**‘lobbynotitie 091009’**) die volgens de begeleidende e-mail ziet op ‘de voorstelling van de belgische lobby team voor The HollandBelgium bid’.
59. In de lobbynotitie 091009 is onder het kopje ‘5. Werkingskosten’ onder ‘5.2 Lonen’ onder meer vermeld:

<i>Marc Schasny</i>	<i>49.000 €</i>
<i>Christian Karembeu</i>	<i>180.000 €</i>
<i>Amadou Diallo</i>	<i>10.000 €</i>

60. Op 28 oktober 2009 vindt een lobbymeeting¹⁰ plaats waarbij er volgens de notulen ‘sterk op aangedrongen is het financiële deel van de [lobby]notitie 091009 – en dan met name de kosten van Karembeu, Diallo en 50% van de kosten van Schasny – voor rekening van de bid te nemen. Aan het bestuur zal gevraagd worden om daar volgende week een besluit over te nemen.’
61. De Keersmaecker heeft ons desgevraagd aangegeven dat de aanleiding voor de bespreking van 28 oktober 2009 was

‘dat Beltomundial op dat moment op zwart zaad zat en er nog een aantal zaken betaald moesten worden. Er werd gezocht naar inkomsten voor Beltomundial, als gevolg van het wegvallen van sponsorinkomsten die ten gunste van de stichting moesten vallen. [...] Daar voorzag Courtois problemen, want Beltomundial moest nog betalingen verrichten en had nu geen inkomsten meer.’

⁹ Een afschrift van deze e-mail is onderdeel van de ons terbeschikkingstaande bescheiden. Uit het afschrift volgt dat Schasny de e-mail in kopie heeft gestuurd aan onder meer Van Praag, De Keersmaecker, Bouwer en Landsheere.

¹⁰ Volgens de notulen zijn bij de lobbymeeting op 28 oktober 2009 De Keersmaecker, Van Praag, Collin, Courtois en Been aanwezig.

62. Op 3 november 2009 vindt een vergadering van het bestuur van de stichting plaats¹¹. Geagendeerd is dat naar aanleiding van de lobbymeeting op 28 oktober 2009
- ‘door het bestuur een besluit [moet] worden genomen over het voorstel van de KBVB om loonkosten van het “Belgium Lobby team” voor rekening van The Bid te nemen. Het betreft de volgende loonkosten:*
- *Christian Karembeu € 180.000*
  - *Marc Schasny € 49.000*
  - *Amadou Diallo € 10.000’*
63. In de notulen van deze vergadering is vermeld dat het bestuur akkoord gaat om de kosten op te nemen in de begroting en de KBVB¹² hiervoor een nota zal zenden aan de stichting.
64. Met datum 5 november 2009 heeft de stichting¹³ een schrijven gezonden aan het bestuur van de KBVB en Beltomundial waarin de afspraken volgens de bestuursvergadering van 3 november 2009 zijn vastgelegd. De brief is voor akkoord ondertekend door De Keersmaecker, in zijn functie als voorzitter van de KBVB, en de secretaris-generaal van de KBVB; namens Beltomundial is de brief ondertekend door De Keersmaecker (‘voorzitter’) en Courtois (‘directeur’). In de brief is onder meer vermeld:
- ‘De Stichting zal een bedrag van € 240.000 opnemen in haar begroting ten behoeve van adviseurs voor lobby van de Bid (Karembeu, Schasny, Diallo). De kosten van deze adviseurs worden betaald door de KBVB en zullen door de stichting in twee gelijke termijnen aan de KBVB worden vergoed. De KBVB zal hiervoor op 1 december 2009 en op 1 december 2010 facturen sturen.’*
65. Met datum 4 december 2009 en 7 december 2010 heeft de KBVB twee facturen gezonden aan de stichting, elk voor € 120.000 en met omschrijving ‘Kosten Adviseurs Lobby van De Bid Volgens afspraken bestuursvergadering 03/11/2009’ respectievelijk ‘Kosten Beltomundial

¹¹ Volgens de notulen zijn Been en Van Praag niet bij de bestuursvergadering van 3 november 2009 aanwezig, evenals bestuurslid Philips en managementteam-lid Sablon.

¹² In de notulen is vermeld ‘KNVB’; gezien de inhoud en de constatering dat de KBVB onder verwijzing naar deze vergadering gefactureerd heeft aan de stichting, veronderstellen wij dat sprake is van een fout.

¹³ Been, die niet aanwezig was bij de bestuursvergadering van 3 november 2009, heeft tegenover ons desgevraagd verklaard dat de brief van 5 november 2009 is opgesteld door Smorenburg ter uitvoering van een actiepoint in de bestuursvergadering van 3 november 2009 en door hem [Been] is ondertekend.

2010'. Wij hebben vastgesteld dat deze twee facturen door de stichting zijn betaald¹⁴ aan de KBVB.

66. Wij merken op dat in de lobbynotitie 091009 en de notulen van vergadering van 3 november 2009 sprake is van 'Lonen' c.q. 'Loonkosten' voor Schasny ad € 49.000, voor Karembeu ad € 180.000 en voor Diallo ad € 10.000; in totaal telt dit op tot € 239.000. Meerdere geïnterviewden hebben aangegeven dat het bedrag van € 239.000 is 'afgemaakt' op € 240.000, te betalen in twee termijnen.

4.2.3 *De geleverde prestaties samenhangende met de betalingen ad totaal € 240.000*

67. Alvorens in te gaan op de geleverde prestaties samenhangende met de betalingen ad € 240.000 door de stichting aan de KBVB, gaan wij onderstaand eerst in op de aanwending hiervan door de KBVB.

4.2.3.1 *De aanwending van de betalingen ad € 240.000 door de KBVB*

68. In het verslag van het interview met Been is over de aanwending van de betalingen ad totaal € 240.000 het volgende opgenomen.

'Been heeft nooit gevraagd aan de KBVB wat er met de gelden (2 maal € 120.000 is € 240.000) is gebeurd; daar was de sfeer totaal niet naar, aldus Been. De stichting heeft de gelden betaald aan de KBVB, omdat de KNVB niets met Beltomundial te maken wilde hebben.'

69. In het verslag van het interview met Bouwer is hierover het volgende opgenomen:

'In de bestuursvergadering van 3 november 2009 is het totaalbedrag van € 240.000 geaccepteerd binnen de begroting van de stichting. Het voltallige bestuur keurde dit bedrag goed en daarmee was het een afgedane zaak. De KBVB zou deze kosten voor zijn rekening nemen; of dat ook gebeurd is, weet Bouwer niet. Er was geen zicht op wat de Belgen deden. Bouwer geeft aan dat het nimmer aan de orde is geweest om de KBVB te vragen of zij het bedrag ad € 240.000 daadwerkelijk betaald hebben.'

¹⁴ De factuur van 7 december 2010 is door de KBVB verrekend met andere facturen.

Het was volgens Bouwer aan de Belgen om te besluiten hoe de gelden werden ingezet c.q. aangewend; het was immers hun deel van het (lobby)budget. Er is geen moment overwogen om dit te controleren.'

70. De Keersmaecker heeft ons desgevraagd bevestigd dat de betalingen ad totaal € 240.000 door de stichting (in twee termijnen) aan de KBVB zijn voldaan en dat het bedrag ad € 240.000 daarna (in meerdere termijnen) door de KBVB is betaald aan Beltomundial. Dit volgt ook uit een e-mail van de financiële afdeling van de KBVB die De Keersmaecker ons ter onderbouwing heeft verstrekt¹⁵.

4.2.3.2 *Betalingen door Beltomundial en geleverde prestaties*

71. Zowel De Keersmaecker, Landsheere als Courtois, voorzitter, penningmeester respectievelijk secretaris van Beltomundial, hebben aangegeven dat Schasny en Karembeu betaald zijn vanuit Beltomundial. In de financiële overzichten van Beltomundial die Landsheere ons ter inzage heeft gegeven¹⁶, zijn periodieke betalingen aan Schasny en Karembeu vermeld.
72. Uit interviews en ons terbeschikkingstaande bescheiden volgt dat:

- Schasny van begin januari 2008 tot eind januari 2011 een arbeidsovereenkomst had met Beltomundial en naast werkzaamheden van meer algemene aard ook lobbywerkzaamheden heeft verricht. In het verslag van het interview met Landsheere is hierover het volgende opgenomen.

'Landsheere benadrukt dat in de lobbynotitie 091009 bij Schasny een bedrag van € 49.000 is vermeld, maar dat Beltomundial in totaal, rekening houdend met meerdere jaren en de werkgeverlasten, veel meer kosten heeft gemaakt ten behoeve van Schasny; vandaar ook de toevoeging in de lobbynotitie dat het bedrag van € 49.000 ziet op 50% van de kosten van Schasny.'

¹⁵ In de e-mail geeft de financiële afdeling van de KBVB aan dat (i) in de periode 13 januari 2010 tot en met 24 maart 2010, na de (eerste) factuur d.d. 4 december 2009 van de KBVB aan de stichting ad € 120.000, de KBVB dit bedrag in vier termijnen heeft betaald aan Beltomundial; 'deze werden zo doorgestort (dus zonder factuur)' en (ii) op 20 december 2010, na de (tweede) factuur d.d. 7 december 2010 van de KBVB aan de stichting ad €120.000, dit bedrag aan Beltomundial is betaald op grond van een factuur van Beltomundial aan de KBVB die de financiële afdeling van de KBVB bij de e-mail heeft gevoegd.

¹⁶ Wij verwijzen naar bijlage 1 voor een nadere toelichting.

- Karembeu middels zijn agent United Players een overeenkomst had met Beltomundial en lobbywerkzaamheden heeft verricht. Op onze schriftelijke vragen heeft Courtois geantwoord dat aan Karembeu conform de overeenkomst met zijn agent in verschillende tranches in totaal € 180.000 is betaald door Beltomundial¹⁷.
73. Zoals toegelicht in bijlage 1 hebben wij geen reactie ontvangen van Karembeu en heeft Schasny aangegeven niet in te gaan op onze uitnodiging voor een interview.
  74. Overigens merken wij in dit verband op dat meerdere geïnterviewden hebben aangegeven dat de KNVB-vertegenwoordiging in het bestuur van de stichting moeite had met het feit dat Karembeu betaald zou worden voor zijn lobbyactiviteiten, omdat grote sportnamen aan Nederlandse zijde niet betaald werden voor hun inspanningen en uitsluitend hun onkosten vergoed kregen. Zoals één van de geïnterviewden het verwoordde ‘was het aan de Belgen wat zij deden’.
  75. Op grond van de interviews en de ons terbeschikkingstaande bescheiden is ons niet gebleken dat Diallo betalingen heeft ontvangen van Beltomundial¹⁸. Daarover het volgende.
  76. In correspondentie van Diallo aan De Keersmaecker uit januari 2016¹⁹ geeft Diallo aan nooit € 10.000 te hebben gefactureerd samenhangende met diensten voor de Belgisch-Nederlandse

¹⁷ In antwoord op onze schriftelijke vraag of Beltomundial giraal of contant geld heeft betaald aan Karembeu, heeft Courtois aangegeven: ‘Monsieur Karembeu a fait l’objet d’un contrat de consultance, à hauteur de 180.000€ pour ces prestations. L’entièreté de cette somme par tranche a été payée à United Players, conformément au contrat.’

¹⁸ Uit de financiële overzichten van Beltomundial (zie bijlage 1) en een e-mail van Schasny aan De Keersmaecker van 18 december 2015, dus kort na het verschijnen van het mediabericht zoals genoemd in hoofdstuk 1, kan worden afgeleid dat Beltomundial € 138 heeft betaald aan Schasny die dit heeft betaald aan Diallo, in verband met een treinticket waarover Schasny aangeeft: ‘Wij hebben Mr Diallo voor een lobby vergadering in Antwerpen uitgenodigd’. In antwoord op onze schriftelijke vraag of er door Beltomundial giraal of contant geld is betaald aan Diallo, heeft Courtois aangegeven hier geen herinnering aan te hebben en het er op lijkt dat geen bedrag is betaald aan Diallo, met uitzondering van de ook door Schasny genoemde kosten voor een treinticket (‘Je n’ai aucun souvenir et il semble qu’aucune somme n’ai été versée à Monsieur Diallo sauf un billet de train entre Paris et Anvers lorsque Monsieur Diallo a assisté à la réunion de Lobby précédemment citée. A part cela aucune somme n’a été versée à ce Monsieur’).

¹⁹ De Keersmaecker heeft ons in het interview met hem aangegeven dat Diallo het e-mailadres van De Keersmaecker waarschijnlijk heeft ontvangen van Schasny.

kandidatuur en dat hij uitsluitend een eenmalige vergoeding voor vervoer heeft ontvangen²⁰. Verder geeft Diallo in samenhang met de beschuldiging van corruptie in de mediaberichtgeving aan dat in geval er € 10.000 zou zijn betaald, dit van geen enkel nut zou zijn geweest ‘om stemmen te kopen’²¹.

77. In het verslag van het interview met De Keersmaecker is verder over het al dan niet betalen van € 10.000 aan Diallo door Beltomundial het volgende opgenomen.:

‘Op de vraag van Integis waar het bedrag van € 10.000 dat genoemd wordt in de [lobby]notitie 091009’ dan op is gebaseerd, geeft De Keersmaecker het volgende aan. In de [lobby]notitie 091009’ heeft men bepaalde bedragen genoemd, omdat men dacht dat dat voldoende zou moeten zijn om de kosten te dekken. In de begroting is € 10.000 genoemd en dat is uiteindelijk ook ontvangen, maar dat bedrag is niet uitgegeven aan Diallo. De middelen zijn wel aangewend in het kader van lobbyactiviteiten. Kort gezegd komt het er op neer dat men een zeker bedrag voor de lobbyactiviteiten heeft begroot en het bedrag ad € 10.000 ten behoeve van Diallo maakt deel uit van de opstelling om tot een bepaald bedrag te komen.’

78. In het verslag van het interview met Landsheere is hierover het volgende opgenomen:

‘Het bedrag van € 240.000 is tot stand gekomen nadat binnen Beltomundial bedacht is ‘wat hebben we zeker nodig voor de lobby’. Achteraf gezien kun je je afvragen waarom de naam Diallo is genoemd in de opsomming van kosten om te komen tot het budget van € 240.000, aldus Landsheere.

Na de bestuursvergadering van 3 november 2009 is er binnen het bestuur van de stichting nooit meer gesproken over het bedrag van € 240.000.

Het budget dat door Beltomundial voor Diallo was voorzien bedroeg aanvankelijk € 10.000, maar dat is later teruggebracht naar € 2.500. Landsheer geeft aan dat dit is besproken in een bestuursvergadering van Beltomundial op 20 juli 2010. Uit het verslag van die vergadering volgt dat gesproken is over de (financiële) prognose van

²⁰ Zie voetnoot 18.

²¹ ‘à supposer que 10.000E m' aient été versés, cette somme n'aurait été d'aucun secours pour <<acheter des votes>>’

Beltomundial voor het tweede halfjaar 2010, dat afsluit met een negatief saldo. Bij de prognose is onder meer opgemerkt dat samenhangende met het Belgische lobbyteam met Diallo een contract ter hoogte van € 2.500 zal worden overeengekomen.²² [...]

Uiteindelijk is nooit geld betaald vanuit Beltomundial aan Diallo, aldus Landsheere.’

79. Tevens achten wij navolgende relevant. In een e-mail van Schasny aan De Keersmaecker van 18 december 2015, kort na het verschijnen van het mediabericht zoals genoemd in hoofdstuk 1, geeft Schasny onder meer aan dat hij contact heeft gehad met Been en daarin heeft

‘benadrukt dat ik geen executive functie bij Beltomundial uitvoerde. Toch kon ik bijna verzekeren dat Beltomundial nooit een faktuur van de heer Diallo heeft gekregen en daarom nooit het bedrag van 10.000€ heeft betaald.

Volgens mijn geheugen komt dit bedrag uit de belgische lobby begroting dat Beltomundial in september/november 2009 voor de Bid moest voorstellen.

Ter info en niet in de conversatie met de heer Been :

De heer Philippe Collin had gekozen om een zo breed mogelijk lobby begroting samen te stellen. Dit wisten dat het moeillijk [sic] zou zijn om later extra geld te vragen.’

80. Alle geïnterviewden hebben aangegeven dat zij zich van Diallo niets herinneren en hem nooit (bewust) hebben ontmoet, met uitzondering van Courtois. Op onze vraag of Courtois contact heeft gehad met Diallo over lobbywerkzaamheden die hij zou gaan verrichten, heeft Courtois geantwoord dat hij Diallo heeft ontmoet tijdens een congres en een toernooi, beide in 2009, en Diallo is uitgenodigd voor een lobbybijeenkomst van het Belgische lobbyteam²³. Uit de voornoemde e-mail van Schasny aan De Keersmaecker valt op te maken dat ook Schasny Diallo heeft ontmoet. Op onze vraag aan Courtois of door Beltomundial één of meer

²² Landsheere heeft ons een afschrift van dit verslag overhandigd; onder ‘Remarques’ is verwoord: ‘Amadou Diallo: Il a été décidé par Philippe Collin que la cellule lobby belge prendrait le contrat de Monsieur Diallo à hauteur de 2.500€ à sa charge’.

²³ Courtois heeft als volgt geantwoord : ‘J’ai rencontré Monsieur Diallo au Congrès de la CAF à Lagos en 2009 et lors du Tournoi du Chan à Abidjan en 2009. Monsieur Diallo se disait être le porte-parole de Monsieur Binhaman (Président de l’AFC) pour l’Afrique (CAF). Nous avons proposé à Monsieur Diallo de participer à une réunion en Belgique, en vue d’organiser le déjeuner de Monsieur Binhaman à l’Ambassade de Belgique de Prétoria à l’occasion de la coupe des confédérations de 2009’. Uit de beantwoording van onze vraag of Diallo contant of giraal is betaald door Beltomundial, valt af te leiden dat de ‘réunion en Belgique’ een lobbymeeting (‘réunion de Lobby’) betreft.

overeenkomsten zijn gesloten met Diallo, heeft Courtois aangegeven hier geen herinnering aan te hebben²⁴.

81. Zoals weergegeven in bijlage 1 zijn Diallo en Schasny niet ingegaan op onze uitnodiging voor een interview.

4.3 De betalingen ad totaal € 240.000 en van toepassing zijnde FIFA reglementen

82. In deze paragraaf gaan wij in op de vraag of de betalingen ad totaal € 240.000 door de stichting aan de KBVB in overeenstemming zijn met de toepasselijke FIFA reglementen van dat moment. Daartoe gaan wij eerst in op de lobbynotitie 091009 en de toepasselijke FIFA reglementen.
83. Wij herhalen dat de lobbynotitie 091009 de basis vormt voor het bestuursbesluit van 3 november 2009 dat ten grondslag ligt aan de betalingen ad totaal € 240.000 door de stichting aan de KBVB. In de lobbynotitie is sprake van ‘Lonen’ voor Schasny ad € 49.000, voor Karembeu ad € 180.000 en voor Diallo ad € 10.000; het totaalbedrag van € 239.000 is ‘afgemaakt’ op € 240.000. In de begroting van de stichting zijn de kosten van adviseurs voor het Belgische lobbyteam van de Bid aldus opgenomen. Door de KBVB zijn de betalingen ad totaal € 240.000 vervolgens betaald aan Beltomundial.

4.3.1 De inhoud van de lobbynotitie

84. In de lobbynotitie 091009, bestaande uit vier pagina’s, zijn de namen van de vierentwintig ExCo-leden van de FIFA verdeeld over Nederland en België, die elk verantwoordelijk zijn om in de richting van twaalf ExCo-leden lobbystappen te ondernemen. België is volgens de notitie onder meer verantwoordelijk voor ExCo-lid Bin Hammam²⁵.
85. Onder het kopje ‘2. Het lobbying team van Stichting WK2018’ is vermeld:

‘Het Belgische lobbying team:

Een samenstelling van 6 personen die een regelmatige, welbepaalde rol uitoefenen wat betreft het lobbying dossier.

²⁴ Courtois heeft geantwoord: ‘Je n’ai aucune souvenance d’un contrat entre Bel TO Mondial et Monsieur Diallo’.

²⁵ Wij merken in dit verband op dat ten tijde van het bestuursbesluit van 3 november 2009 Bin Hammam van onbesproken gedrag is.

Christian Karembeu, Amadou Diallo, Marc Schasny, Alain Courtois, Jan Peeters, Philippe Collin.'

86. Na deze passage is in de notitie een toelichting opgenomen met achtergronden, contacten c.q. relaties van de zes personen. Bij Karembeu is onder meer vermeld dat hij lid is van de strategische commissie van de FIFA en bevoorrechte relaties heeft met secretaris-generaal Valcke en 'persoonlijke vriend' is van ExCo-leden Temarii, Platini en Anouma. Bij Diallo is onder meer vermeld dat hij 'persoonlijk raadsman' is van Bin Hammam, 'vriend' is van ExCo-leden Anouma en Hayatou en voor ExCo-lid Blatter heeft gewerkt. Bij Schasny is onder meer vermeld: 'team coördinator' en 'contactpersoon voor het geheel der leden in het Lobbying dossier' en 'rapporteur van het dossier t.o.v. de Stichting'.

4.3.2 *De toepasselijke FIFA reglementen*

87. Als onderdeel van de 'bid registration' heeft de FIFA bepaald dat de 'member association' (in casu de KNVB en de KBVB) en de 'bid committee' (de stichting) een specifiek voorgeschreven tekst dienen te ondertekenen ('declaration of Compliance with the Rules of Conduct'); hierna aangeduid als de verklaring.
88. Met datum 17 juni 2009 hebben Been, De Keersmaecker en Van Praag de verklaring namens de stichting²⁶ ondertekend. Hierin is onder meer verwoord:

'In relation to this Bidding Process the Bid Committee hereby officially declares and acknowledges that the officials, officers, directors, employees, representatives, agents or other auxiliary persons of the Member Association and the Bid Committee established by the Member Association ("Representatives") are bound by, and shall comply with, the FIFA Code of Ethics in its applicable form and the rules of conduct set out below:

[...]

²⁶ 'Declaration of Compliance with the Rules of Conduct for the Bid Committee'. Zowel uit de interviews als uit de ons terbeschikkingstaande bescheiden volgt dat het onderwerp 'rules of conduct' regelmatig (en terugkerend) onderwerp is geweest van de vergaderingen van het bestuur van de stichting. Zo zijn in een memo gedateerd 16 juli 2009 de 'rules of conduct' onder de aandacht gebracht van 'het bestuur en de personeelsleden van The Holland Belgium Bid'; de door Been, De Keersmaecker en Van Praag ondertekende verklaring is bij het memo gevoegd. In de notulen van de bestuursvergadering van 3 november 2009 is onder het kopje '10. Rules of Conduct' vermeld: 'Recentelijk heeft FIFA alle Bidding Nations verzocht "Fair Play" in acht te nemen ten opzichte van elkaar en ten opzichte van de FIFA organisatie en haar Exco-leden. De bestuursleden nemen hiervan kennis en verklaren zich te zullen houden aan deze richtlijnen.'

2. *The Representatives shall refrain from attempting to influence members of the FIFA Executive Committee or any other FIFA officials, in particular by offering benefits for specific behavior.*
3. *The Representatives shall refrain, and shall ensure that each entity or individual associated or affiliated with it shall refrain, from providing [...]:*
  - (i) *any monetary gifts to FIFA or to any representative or official of FIFA, to any member of the FIFA Executive Committee [...];**[...]*

89. In een brief d.d. 18 september 2009²⁷ van de stichting aan de FIFA, die voor akkoord is ondertekend door de FIFA, is onder meer vermeld dat

'it is hereby acknowledged as follows:

[...]

4. The parties acknowledge that giving and taking bribes can lead to criminal proceedings in accordance with art. 4a of the Swiss Federal Law on Unfair Competition (art. 102 of the Swiss Criminal Code).

[...]

90. Op 16 maart 2010 heeft de FIFA de 'Rules of Conduct' nogmaals onder de aandacht gebracht²⁸.

91. Met datum 7 juli 2010²⁹ heeft de FIFA, in aanvulling op de 'Rules of Conduct', aangegeven dat 'effective immediately' sprake is van een 'new policy':

'According to this new policy, each and every contact and/or initiative that a bidding association (including the relevant Bid Committees) makes (be directly or indirectly) with a member of the FIFA Executive Committee or a member association of an FIFA Executive Committee Member (be directly or indirectly) shall be reported in advance and in writing to the secretariat to the FIFA Ethics Committee. This report shall include an explanation about the reasons for such contact as well as any other information that

²⁷ Brief met onderwerp 'Letter of Acknowledgement of the Bid Committee'. De brief is namens 'Foundation Bid 2018/2022 Holland Belgium' ondertekend door Van Praag ('president') en Been ('CEO') en namens de FIFA 'agreed and acknowledged' door secretary general Valcke en deputy secretary general Kattner.

²⁸ Middels Bid circular no. 2 aan de 'member associations of FIFA/Bid Committees who have expressed an interest regarding the hosting and staging of the 2018 an/or 2022 FIFA World Cup.'

²⁹ Middels Bid circular no. 3 aan de 'member associations of FIFA/Bid Committees who have expressed an interest regarding the hosting and staging of the 2018 an/or 2022 FIFA World Cup.'

could have an impact on the Bidding Process. The FIFA Ethics Committee may ask for additional information if deemed necessary.'

4.3.3 *De betalingen ad totaal € 240.000 afgezet tegen de FIFA reglementen.*

92. Wij constateren dat in de door de FIFA voorgeschreven tekst van de verklaring is vermeld dat alle officiële vertegenwoordigers, werknemers, representanten, agenten of 'hulppersonen' van de stichting:
- afzien van het te proberen te beïnvloeden van ExCo-leden, in het bijzonder door het aanbieden van voordelen voor specifiek gedrag;
  - afzien van het aanbieden van giften in geld aan ExCo-leden en zeker zullen stellen dat ook ieder individu dat geassocieerd/aangesloten is met/bij de stichting hiervan zal afzien.
93. Wij merken op dat gezien de tekst van de verklaring Diallo, Karembeu en Schasny beschouwd kunnen worden als 'representanten', 'agenten' of 'hulppersonen' van de stichting of tenminste daarmee geassocieerd/daarbij aangesloten zijn, nu zij volgens de lobbynotitie 091009 deel uitmaakten van het Belgische lobbyteam.
94. Op grond van de door ons verrichte werkzaamheden en terbeschikkingstaande bescheiden is ons niet gebleken dat Diallo, Karembeu en/of Schasny giften in geld hebben aangeboden aan leden van het Executive Committee van de FIFA; ons is dan ook niet gebleken van overtreding van de FIFA reglementen.

Hoogachtend,
Integis BV
namens deze,

B. Bruin RA
directeur

drs. K.T.M. Koppers RA
directeur

Bijlage 1

(bevat 5 pagina's exclusief dit voorblad)

Terbeschikkingstaande bescheiden en verrichte werkzaamheden

01. Met name de navolgende bescheiden en gegevens stonden ons ter beschikking:
  - (Financieel-administratieve) gegevens, bescheiden en correspondentie zoals opgenomen in archiefdozen beschikbaar gesteld door de KNVB, waaronder notulen van bestuursvergaderingen van de stichting;
  - De boekhouding van de stichting zoals beschikbaar gesteld door de KNVB, waaronder bankafschriften, cliëop(betaal)bestanden, overzichten van (mutaties op) grootboekrekeningen, facturen en overeenkomsten;
  - Door geïnterviewden gevraagd en ongevraagd terbeschikkinggestelde bescheiden, waaronder afschriften van e-mailcorrespondentie en bescheiden van financieel-administratieve aard.

02. Wij merken op dat de ons terbeschikkingstaande bescheiden van de stichting niet volledig zijn geweest. Uit de door ons gehouden interviews (zie hierna) volgt dat het digitale archief van de stichting, waaronder e-mailcorrespondentie, ten tijde van de ontmanteling van het kantoor van de stichting op een gegevensdrager is geplaatst. Deze gegevensdrager maakt geen onderdeel uit van de ons terbeschikkingstaande bescheiden. In dit verband merken wij op dat geïnterviewden gevraagd en ongevraagd bescheiden ter beschikking hebben gesteld, waaronder afschriften van e-mailcorrespondentie. Geïnterviewden hebben ons alle door ons gevraagde bescheiden betreffende de stichting verstrekt; deze kwamen deels beschikbaar middels de nog beschikbare archieven van (oud-) medewerkers van de stichting.

03. Verder merken wij op dat de boekhouding van Beltomundial geen onderdeel uitmaakt van de ons terbeschikkingstaande bescheiden. Deze boekhouding is door de Belgische onderzoeksrechter in beslag is genomen. De Keersmaecker, voorzitter van het bestuur van Beltomundial, heeft hierover tegenover ons het volgende verklaard.

Op 21 april 2015 heeft bij de KBVB een huiszoeking plaatsgehad door de gerechtelijke politie van Brussel; deze heeft alle documenten betreffende Beltomundial in beslag genomen. Het betrof de volledige boekhouding en ook de persoonlijke kisten van De Keersmaecker. De inbeslagname door de onderzoeksrechter hangt samen met een klacht van een politieke tegenstander van Courtois en spreekt van belangenvermenging in

relatie tot de toekenning van subsidies. Het onderzoek is niet gericht op De Keersmaecker en vermoedelijk ook niet op Beltomundial, maar op vergoedingen die Courtois heeft bekomen van Beltomundial waartegenover subsidies staan die Courtois voor Beltomundial heeft binnengehaald.

Verrichte werkzaamheden

04. Wij hebben de volgende werkzaamheden verricht:
- Het inventariseren en analyseren van beschikbare bescheiden en gegevens;
  - Het verrichten van onderzoek in openbare bronnen;
  - Het houden van interviews;
  - Het toepassen van wederhoor.
05. Onderstaand gaan wij hier nader op in.

Inventarisatie en analyse beschikbare bescheiden

06. Wij hebben de ons terbeschikkingstaande (relevante) bescheiden geïnventariseerd en geanalyseerd tegen de achtergrond van de opdrachtformulering.
07. Het betreft onder meer:
- Het inventariseren, rubriceren en analyseren van de (uitgaande) geldstromen van de stichting in samenhang met de financieel-administratieve bescheiden. Op grond hiervan is een selectie gemaakt van nader te analyseren geldstromen. De selectie is gebaseerd op aard, omvang, frequentie, wederpartij en omschrijving van de geldstromen.
  - Het nader analyseren van de geselecteerde geldstromen van de stichting. Bij de nadere analyse zijn de grondslagen van de (uitgaande) geldstromen in de vorm van besluiten, overeenkomsten en facturen vastgesteld;
  - Het nemen van inzage in en het analyseren van overzichten die in bezit zijn van Landsheere, penningmeester van Beltomundial. Het betreft:
    - Overzichten met gegevens inzake banksaldi en nog te ontvangen en nog te betalen bedragen van Beltomundial¹;

---

¹ Het betreft tientallen overzichten gedateerd 27 januari 2009 tot en met 1 juni 2012.

- Overzichten met uitgaven/kosten van Beltomundial²;
  - Budget- en prognoseoverzichten van Beltomundial³;
08. Wij merken op dat wij de betrouwbaarheid van voornoemde overzichten (hierna: financiële overzichten van Beltomundial) niet hebben kunnen vaststellen, omdat de boekhouding van Beltomundial geen onderdeel uitmaakt van de ons terbeschikkingstaande bescheiden.

Onderzoek in openbare bronnen

09. Wij hebben een beperkt omgevingsonderzoek uitgevoerd middels onderzoek in openbare bronnen teneinde (onder meer) inzicht te verkrijgen in relaties tussen natuurlijke personen en rechtspersonen.

Interviews

10. Wij hebben schriftelijke uitnodigingen verzonden voor interviews. In deze uitnodigingen zijn de (relevante delen van de) opdrachtformulering en mededelingen omtrent de totstandkoming en aanwending van het interviewverslag opgenomen. Verder is schriftelijk medegedeeld dat medewerking aan het interview geschiedt op basis van vrijwilligheid en dat het geïnterviewden vrij staat zich tijdens het gesprek te laten bijstaan door een derde.
11. Wij hebben de volgende personen geïnterviewd:
- de heer drs. H.M. Been, directeur van de stichting;
  - de heer G. Bouwer, co-penningmeester van de stichting;
  - de heer F.L. De Keersmaecker, co-voorzitter van de stichting en voorzitter van Beltomundial;
  - de heer G.A. Landsheere, co-penningmeester van de stichting en penningmeester van Beltomundial;
  - de heer M. van Praag, co-voorzitter van de stichting.

² Het betreft overzichten over de periode juli 2008/juni 2009, januari 2009/maart 2009 en januari 2009/juni 2009.

³ Het betreft een budgetoverzicht gedateerd 28 augustus 2009 met gegevens inzake nog te betalen bedragen en prognoseoverzichten voor oktober 2010 en december 2010 met gegevens inzake banksaldi per 6 en 8 oktober 2010 respectievelijk 14 december 2010 en nog te ontvangen en nog te betalen bedragen.

12. Been heeft zich tijdens het interview laten vergezellen door de heer H.J.G.M. Smorenburg, director operations & finance (lid van het managementteam) van de stichting; Landsheere heeft zich tijdens het interview laten vergezellen door De Keersmaecker.
13. Verder hebben wij de heer A. Courtois, volgens de statuten secretaris van Beltomundial, uitgenodigd voor een schriftelijk interview; hij heeft onze vragen schriftelijk beantwoord.
14. De navolgende personen hebben niet gereageerd op onze uitnodiging of zijn niet ingegaan op onze uitnodiging:
  - de heer A. Diallo
Wij hebben een uitnodiging voor een interview verzonden aan het e-mailadres dat vermeld is in correspondentie tussen Diallo en De Keersmaecker in januari 2016. Wij hebben geen reactie ontvangen van Diallo.
  - de heer C. Karembeu
Gevraagd naar de contactgegevens van Karembeu, hebben wij van De Keersmaecker correspondentie tussen de agent van Karembeu en de KBVB ontvangen. Wij hebben de agent van Karembeu geïnformeerd over onderhavig onderzoek en de agent gevraagd om directe contactgegevens van Karembeu. Wij hebben hier geen reactie op ontvangen.
  - de heer M. Schasny
In reactie op de uitnodiging heeft Schasny ons (op 2 maart 2016) navolgende bericht:
*Ik zal op Uw uitnodiging voor een interview niet ingaan.
Vanaf mei 2009, op verzoek van de heer Been ben ik op zij gezet van de kandidatuur.
Sindsdien heb ik geen enkele vergadering van "the Bid" bijgewoond, noch was ik aanwezig bij de voorstelling van "the Bid" in Zurich begin 2010, noch bij de bekendmaking van de "host bid" op 2 december 2010.
Voor alle duidelijkheid : ik heb persoonlijk nooit 49.000€ naar "The Bid" gefactureerd of (en vanzelfsprekend) van "The Bid" gekregen. '*
Middels tussenkomst van De Keersmaecker heeft Schasny ons een afschrift van een e-mail verstrekt die Schasny op 18 december 2015 aan De Keersmaecker en Collin heeft verzonden. In zijn begeleidende e-mail aan ons heeft Schasny onder meer het volgende verwoord:

‘Het opstellen van deze mail verandert niets op de aanmerkingen die werden gemaakt in mijn mail van 2 Maart 2016. Ik hoop U met deze mail te hebben geholpen.’

15. Van de interviews zijn verslagen opgesteld. Geïnterviewden hebben concepten van deze interviewverslagen kunnen aanpassen, waarna accordering van het definitieve interviewverslag heeft plaatsgevonden. Courtois heeft onze vragen schriftelijk beantwoord, echter wij hebben geen door hem ondertekend verslag ontvangen waarin de beantwoording van onze vragen is opgenomen.
16. De interviewverslagen maken onderdeel uit van het onderzoeksdossier.
17. Nu het principe van hoor niet (in volle omvang) haar beslag heeft kunnen krijgen, zijn wij mogelijkerwijs niet bekend met alle relevante feiten. Nadrukkelijk wijzen wij erop dat de in dit rapport opgenomen bevindingen en verwijzingen naar natuurlijke personen en rechtspersonen gelezen moeten worden in samenhang hiermee.

Wederhoor

18. Wij hebben de navolgende personen uitgenodigd om kennis te nemen van het concept van dit rapport met het verzoek de juistheid en volledigheid van de vermelde feiten en omstandigheden te becommentariëren:
  - Been, directeur van de stichting;
  - De Keersmaecker, co-voorzitter van de stichting en
  - Van Praag, co-voorzitter van de stichting.
19. De reacties van Been, De Keersmaecker en Van Praag maken onderdeel uit van ons dossier. Voor zover inhoudelijk relevant is hun commentaar betrokken bij de totstandkoming van het definitieve rapport.